

LES PÍNDOLES DEL DPD

PÍNDOLA 57.- ENTRA EN VIGOR LA LLEI DE PROTECCIÓ DE LES PERSONES QUE INFORMIN SOBRE INFRACCIONS NORMATIVES I DE LLUITA CONTRA LA CORRUPCIÓ

El passat 21 de febrer es va publicar en el Butlletí Oficial de l'Estat la Llei 2/2023, de 20 de febrer, reguladora de la protecció de les persones que informin sobre infraccions normatives i de lluita contra la corrupció.

El text transposa al nostre ordenament jurídic la Directiva (UE) 2019/1937 del Parlament Europeu i del Consell de 23 d'octubre de 2019, també coneguda com Directiva *Whistleblowing*.

La finalitat de la llei és la de protegir a les persones que en un context laboral o professional detectin infraccions penals o administratives greus o molt greus i les comuniquin a través dels mecanismes previstos en ella. En aquest sentit, la llei protegeix a les persones físiques que informin sobre accions o omissions que puguin constituir infraccions del Dret de la Unió Europea quan afectin a alguna matèria de les previstes a l'annex de la Directiva (UE) 2019/1937, els interessos financers de la Unió o incideixin en el mercat interior. La llei també preveu les accions o omissions que puguin ser constitutives d'infracció penal o administrativa greu o molt greu, i en tot cas les que impliquin un perjudici econòmic per la Hisenda Pública i la Seguretat Social

La llei protegeix a les persones contra possibles represàlies. La protecció s'estén a tots aquells que tinguin vincles professionals o laborals amb entitats del sector públic i privat, aquells que ja han finalitzat la seva relació professional, voluntaris, treballadors en pràctiques o en període de formació, així com a persones que participen en processos de selecció. La protecció de la llei també s'estén a persones que proporcionen assistència als informadors, a les persones del seu entorn que puguin patir represàlies, així com a les persones jurídiques propietat de l'informant, entre d'altres.

Es regula el sistema intern d'informació, que abasta tant el canal per a la recepció de la informació, com el responsable del sistema i el procediment. Aquest canal ha de constituir-se com la via preferent per canalitzar la informació. No obstant, l'informant pot escollir el canal, intern o extern, segons les circumstàncies i els riscos de represàlies que consideri. Es permet la comunicació anònima i es protegeix a l'informant, llevat dels casos en què una norma nacional prevegi la seva revelació o es sol·liciti en el marc d'un procés judicial.

Les entitats del sector públic obligades a disposar d'un sistema intern d'informació seran les Administracions públiques i els seus organismes o entitats dependents, les autoritats administratives independents, les universitats, les societats i fundacions del sector públic, així com les corporacions de Dret Públic, i els òrgans constitucionals o de rellevància constitucional i previstos en els estatuts d'autonomia.

També es preveu un canal extern per informar sobre infraccions i garantir la independència i autonomia en la recepció i el tractament de la informació. La seva implementació correspon a l'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant, que s'encarrega de la recepció i el tractament de la informació. El procediment de recepció de les comunicacions pot ser anònim o amb reserva de la identitat de l'informant, i es detalla el tràmit d'admissió i la fase instructora que culmina l'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant amb l'emissió d'un informe. La resolució

LES PÍNDOLES DEL DPD

adoptada per l'Autoritat no pot ser objecte de recurs. La norma també preveu els drets i les garanties de l'informant i la possible implantació de canals externs d'informació per part de les comunitats autònomes.

L'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant és una autoritat administrativa independent, que assumeix diverses funcions en l'àmbit de la llei com la gestió del canal extern de comunicacions, l'adopció de les mesures de protecció a l'informant previstes en el seu àmbit de competències, la informació preceptiva dels avantprojectes i projectes de disposicions generals que afectin al seu àmbit de competències i a les funcions que desenvolupa, la tramitació dels procediments sancionadors i la imposició de sancions, i el foment i la promoció de la cultura de la informació.

La llei preveu també diverses garanties. En aquest sentit, s'estableix l'obligació de proporcionar informació clara i fàcilment accessible sobre els canals de comunicació interna i externa, per millorar-ne el coneixement i garantir-ne l'ús adequat. També es regula un règim específic de protecció dels informants davant les represàlies. A més, la llei reconeix la importància de protegir les persones que fan revelacions públiques en defensa de l'interès general i de les fonts que col·laboren amb periodistes de recerca.

Així mateix, el Títol VII es centra en les mesures de protecció per a aquells que denuncien infraccions greus que danyen l'interès general, garantint que no pateixin represàlies. La llei declara nul·les les conductes de represàlia i prohibeix qualsevol clàusula que limiti el dret d'informar-ne. Els informants comptaran amb el suport de l'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant perquè les mesures de protecció resultin eficaces.

També s'estableix un règim sancionador, necessari per combatre les actuacions que impliquin represàlies contra els informants, així com els incompliments en l'establiment de les regles dels canals de comunicació.

Pel que fa a la protecció de dades personals, la llei li dedica un títol específic, el VI. En aquest sentit, els tractaments de dades personals s'entendran necessaris pel compliment d'una obligació legal quan s'hagin de dur a terme en els supòsits en què sigui obligatori disposar d'un sistema intern d'informació i en els casos de comunicació externs, mentre que es presumiran vàlids a l'empara del que estableix l'article 6.1.e) del Reglament (UE) 2016/679 General de Protecció de Dades quan aquell sistema no sigui obligatori o el tractament es dugui a terme en l'àmbit de la revelació pública.

Així mateix, la llei estableix condicions especials per garantir la protecció de dades, en particular la identitat dels informants i de les persones investigades. La identitat de l'informant mai no és objecte del dret d'accés a dades personals i només es pot comunicar a l'autoritat judicial, el Ministeri Fiscal o l'autoritat administrativa competent, i s'assegura que no hi hagi accés per tercers. A més, s'exigeix que les entitats obligades a disposar d'un sistema intern d'informació, tercers externs i l'Autoritat Independent de Protecció de l'Informant tinguin un delegat de protecció de dades per garantir el compliment de la llei. La preservació de la identitat de l'informant és essencial per garantir l'efectivitat de la protecció que cerca aquesta llei.

La norma, que va entrar en vigor el passat 13 de març, atorga a les empreses un termini de tres mesos per adaptar-se. No obstant, el termini s'allargarà uns mesos per empreses amb menys de 250 treballadors, concretament fins l'1 de desembre de 2023.

LES PÍNDOLES DEL DPD

Per qualsevol dubte o aclariment adicional podeu adreçar-vos al DPD de Salut:

dpd@ticsalutsocial.cat

<https://ticsalutsocial.cat/oficina-dpd/>

Tel.: 93 553 26 42 (9:00 a 14:00 h.)